A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2019. október 3.*

„Előzetes döntéshozatal – Bevándorlási politika – Harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállása – 2003/109/EK irányelv – A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzésére vonatkozó feltételek – Az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontja – Stabil, rendszeres és elégséges források”

A C-302/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2018. május 4-én érkezett, 2017. december 14-i határozatával terjesztett elő az

X

és

a **Belgische Staat**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök (előadó), F. Biltgen, J. Malenovský, C. G. Fernlund és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– X képviseletében J. Hardy advocaat,

– a belga kormány képviseletében C. Pochet, M. Jacobs és P. Cottin, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: E. Matterne advocaat,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében T. Henze és J. Möller, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland

– a francia kormány képviseletében E. de Moustier, A.-L. Desjonquères és E. Armoet, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője L. D'Ascia avvocato dello Stato,

– az osztrák kormány képviseletében J. Schmoll, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében C. Cattabriga és G. Wils, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. június 6-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 16., 44. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 272. o.) 5. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az X és a Belgische Staat (belga állam) között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya letelepedés és „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező" jogállás megszerzése iránti kérelem elutasítása.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2003/86/EK irányelv

3 A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv (HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.). 7. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„(1) Amikor a családegyesítési kérelmet benyújtják, az érintett tagállam előírhatja a kérelmet benyújtó személy számára, hogy szolgáltasson bizonyítékot arra nézve, hogy a családegyesítő rendelkezik a következőkkel:

[…]

c) az érintett tagállam szociális segélyek rendszeréhez történő folyamodás nélkül a saját maga és családtagjai eltartásához elégséges állandó és rendszeres források. A tagállamok e forrásokat jellegükre és rendszerességükre hivatkozással értékelik, és figyelembe vehetik a nemzeti minimálbér és minimálnyugdíj szintjét, valamint a családtagok számát".

A 2003/109 irányelv

4 A 2003/109 irányelv (1), (2), (4), (6), (7) és (10) preambulumbekezdése az alábbiakat mondja ki:

1) A[z EK-]Szerződés a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség fokozatos létrehozása érdekében rendelkezik a személyek szabad mozgását biztosító intézkedések, és ezzel összefüggésben a külső határokon folyó ellenőrzésekre, a menekültügyre és a bevándorlásra vonatkozó kísérő intézkedések elfogadásáról, valamint a menekültügyre, bevándorlásra és a harmadik országbeli állampolgárok jogai védelmére vonatkozó intézkedések elfogadásáról.

2) Az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei rendkívüli ülésén kijelentette, hogy a harmadik országok állampolgárainak jogállását közelíteni kell a tagállamok állampolgáraiéhoz, és hogy egy bizonyos időtartamon keresztül – amelyet még meg kell határozni – valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó és huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személynek az adott tagállamban olyan egységes jogokat kell biztosítani, amelyek a lehető legközelebb állnak az Európai Unió polgárait megillető jogokhoz.

[…]

4) A tagállamokban huzamosan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok integrációja kulcsfontosságú szerepet játszik a gazdasági és társadalmi kohézió előmozdításában, amely a Közösségnek a Szerződésben kinyilvánított alapvető célkitűzése.

[…]

6) A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzésének fő kritériuma a tagállam területén való tartózkodás időtartama. A tartózkodásnak jogszerűnek és folyamatosnak kell lennie, igazolandó, hogy az adott személy szorosan kötődik az országhoz. Rendelkezni kell bizonyos fokú rugalmasságról, hogy figyelembe lehessen venni azon körülményeket, amelyek miatt az adott személynek esetleg ideiglenesen el kell hagynia az ország területét.

7) A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzéséhez a harmadik országok állampolgárainak bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek megfelelő anyagi forrásokkal és betegségbiztosítással, ahhoz, hogy elkerüljék, hogy a tagállam számára teherré váljanak. A tagállamok annak vizsgálatakor, hogy az adott személy rendelkezik-e stabil és rendszeres anyagi forrásokkal, figyelembe vehetnek olyan tényezőket is, mint a befizetett nyugdíjjárulékok és az adófizetési kötelezettségek teljesítése.

[…]

10) Meg kell állapítani a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás iránti kérelem elbírálására irányadó eljárási szabályok rendszerét. Ezen eljárásoknak eredményeseknek és kivitelezhetőknek kell lenniük, figyelembe kell venniük a tagállamok közigazgatásának általános leterheltségét, valamint kellően átláthatónak és méltányosnak kell lenniük annak érdekében, hogy megfelelő jogbiztonságot kínáljanak az érintetteknek. Ezenkívül nem szolgálhatnak a tartózkodáshoz való jog gyakorlása akadályozásának eszközéül”.

5 Az említett irányelv „A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzésének feltételei” című 5. cikke az alábbiakat mondja ki:

„(1) A tagállamok megkövetelik a harmadik országok állampolgáraitól annak bizonyítását, hogy maguk és eltartott családtagjaik számára rendelkeznek a következőkkel:

a) stabil és rendszeres jövedelemforrások, amelyek elegendők önmaguk és családtagjaik eltartására anélkül, hogy az érintett tagállam szociális segélyezési rendszerére szorulnának. A tagállamok e forrásokat jellegük és rendszerességük szerint értékelik, valamint figyelembe vehetik a minimálbéreknek és -nyugdíjaknak a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás kérelmezése előtti szintjét is;

b) az érintett tagállam saját állampolgárainak egészségbiztosításához hasonló teljes körű egészségbiztosítás.

[…]”

6 Az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzéséhez az érintett harmadik országbeli állampolgár kérelmet nyújt be azon tagállam illetékes hatóságaihoz, amelyben tartózkodási hellyel rendelkezik. A kérelemhez csatolni kell a nemzeti jog által meghatározott okmányokat, amelyek bizonyítják, hogy az adott személy megfelel a 4. és 5. cikkben megállapított feltételeknek, valamint – szükség esetén – egy érvényes úti okmányt vagy annak hiteles másolatát.

[…]”

7 Ugyanezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás – a 9. cikkre is figyelemmel – állandó”.

8 A 2003/109 irányelvnek „A jogállás visszavonása vagy elvesztése” című 9. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek többé nem jogosultak fenntartani [helyesen: elveszítik] a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállást a következő esetekben:

a) a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás csalárd megszerzésének megállapítása;

b) a 12. cikkben megállapított feltételek szerinti kiutasítási intézkedések elfogadása;

c) a Közösség területétől 12 egymást követő hónapnyi időtartamon át tartó távollét esetén”.

9 Ugyanezen irányelv 11. cikke előírja:

„(1) „A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek az állampolgárokkal egyenlő elbánást élveznek az alábbiak tekintetében:

a) munkavállalásra és önálló vállalkozói tevékenységre való jogosultság, feltéve hogy e tevékenységek nem járnak még alkalmi részvétellel sem hatósági feladatok gyakorlásában, valamint az alkalmazási feltételek és a munkavégzés feltételei, beleértve az elbocsátás és a javadalmazás feltételeit is;

[…]”

10 Az említett irányelv 12. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok kizárólag abban az esetben dönthetnek úgy, hogy kiutasítanak egy huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyt, ha az illető tényleges és kellően súlyos veszélyt jelent a közrendre vagy a közbiztonságra.

(2) Az (1) bekezdésben említett döntés nem alapulhat gazdasági szempontokon.

[…]”

11 Ugyanezen irányelv 13. cikke kimondja:

„A tagállamok állandó vagy korlátlan érvényességű tartózkodási engedélyt bocsáthatnak ki olyan feltételekkel, amelyek kedvezőbbek az ezen irányelvben megállapítottaknál. E tartózkodási engedélyek nem jogosítanak fel a más tagállamban való tartózkodásra, az ezen irányelv III. fejezetében megállapítottak szerint”.

A 2004/38/EK irányelv

12 Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i európai parlamenti és tanácsi 2004/38/EK irányelv (HL 2004. L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5 kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.). 7. cikke értelmében.

„(1) Valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha:

a) munkavállalók vagy önálló vállalkozók a fogadó tagállamban; vagy

b) elegendő forrásokkal rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek indokolatlan terhet [helyesen: ne jelentsenek terhet] a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk időtartama alatt, és a fogadó tagállamban teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek; vagy

c) – tanulmányok folytatásának fő céljából, ideértve a szakképzést is, beiratkoztak egy magán- vagy közoktatási intézménybe, amelyet a fogadó tagállam akkreditált vagy tart fenn jogszabályai vagy közigazgatási gyakorlata alapján, és

– teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek a fogadó tagállamban, és nyilatkozattal vagy választásuk szerint más azzal egyenértékű eszközzel bizonyítják a megfelelő nemzeti hatóságnál, hogy elegendő forrással rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára, ahhoz, hogy a tartózkodásuk időtartama alatt ne jelentsenek terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére;

[…]”.

13 A 2001/29 irányelvnek A tartózkodási jog megtartása” című 14. cikke (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Az uniós polgárok és családtagjaik mindaddig rendelkeznek a 7., 12. és 13. cikkben előírt tartózkodási joggal, amíg megfelelnek az azokban meghatározott feltételeknek.

[…]”

A belga jog

14 Az 1980. december 15-i Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló törvény; Belgisch Staatsblad, 1980. december 31., 14584. o.; a továbbiakban: a külföldiekről törvény) 15 bis cikke második bekezdésének az alapeljárásra alkalmazandó változata a következőket írja elő:

„§ 1er. Amennyiben ezt közrendi vagy nemzetbiztonsági okok nem zárják ki, »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállást kell adni azon Európai Unión kívüli külföldi állampolgárnak, aki megfelel a 3. §-ban rögzített feltételeknek és bizonyítja, hogy a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállás« megszerzése iránti kérelmet közvetlenül megelőző öt évben jogszerűen és megszakítás nélkül a [Belga] Királyság területén tartózkodott.”

[…]

§ 3. Az 1. §-ban említett külföldieknek bizonyítaniuk kell, hogy önmaguk és az általuk eltartott családtagjaik számára stabil, rendszeres és elegendő forrásokkal rendelkeznek, így a hatóságoknak nem kell viselniük e költségeket, és a kockázatok fedezése céljából egészségbiztosítással rendelkeznek Belgiumban.

Az első bekezdésben említett forrásoknak el kell érniük legalább azt a jövedelemküszöböt, amely alatt szociális segély nyújtható. A forrásokat jellegük és rendszerességük szerint kell értékelni.

A Király a minisztertanácsban megtárgyalt királyi rendelet útján és a második bekezdésben meghatározott szempontokra figyelemmel meghatározza a megkövetelt anyagi források minimális összegét”.

15 A „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállásról szóló, 2009. július 14-i körlevél *(Belgisch Staatsblad*, 2009. augusztus 11.) pontosítja, hogy az említett anyagi forrásokat a következő módokon lehet bizonyítani:

„[…] foglalkozásból származó jövedelemmel, munkanélküli-ellátással, rokkantsági ellátással, előrehozott nyugdíjjal, öregségi ellátással, munkahelyi balesetre vagy foglalkozási megbetegedésre vonatkozó biztosítás keretében folyósított ellátással […] A jelen felsorolás nem kimerítő jellegű”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

16 X, aki nyilatkozata szerint kameruni állampolgár, 2007. július 26-án tanulói vízum iránti kérelmet nyújtott be a yaoundéi (Kamerun) belga követségen. Az említett vízumot megkapta, és tartózkodási engedélyét 2016. január 15-ig évenként meghosszabbították. Mivel munkavállalási engedéllyel rendelkezett, 2016. január 19-én tartózkodási engedélyt kapott. Ez 2017. január 14-ig volt érvényes.

17 2016. december 27-én X „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás iránti kérelmet terjesztett elő. E kérelem alátámasztásául a stabil, rendszeres és elegendő anyagi források bizonyítékaként többek között fiútestvére nevére szóló munkaszerződéseket, egy adómegállapításról szóló határozatot és fizetési jegyzékeket nyújtott be. X ezenkívül benyújtott egy, a fiútestvére által aláírt dokumentumot, amelyben fiútestvére vállalta annak biztosítását, hogy „az érintett […][a külföldiekről szóló törvény] 15 bis cikke szerint önmaga és az általa eltartott családtagjai számára stabil, rendszeres és elegendő forrásokkal rendelkezik, így a hatóságoknak nem kell terhet viselniük”.

18 2017. április 5-i határozatával a staatssecretaris voor Asiel en Migratie en Administratieve Vereenvoudiging (menekültügyi és migrációs államtitkár, Belgium) meghatalmazottja (a továbbiakban: meghatalmazott) elutasította e kérelmet. A külföldiekről szóló törvény 15 bis cikke szerinti stabil, rendszeres és elegendő forrásokkal kapcsolatban a határozat az alábbiakat mondta ki:

„Az érintett nem rendelkezik saját forrásokkal. Úgy tűnik, X 2016. május 31. óta már nem végez keresőtevékenységet, és jelenleg nem rendelkezik forrásokkal. Fiútestvére forrásaira hivatkozik. Az érintettnek bizonyítania kell, hogy elégséges anyagi forrásokkal rendelkezik saját maga számára ahhoz, hogy ne jelentsen terhet a belga állam számára”.

19 X e határozattal szemben keresetet nyújtott be a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (A külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) előtt, amelynek keretében azt állítja, hogy a határozat a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontjában – azaz a külföldiekről szóló törvény 15 bis cikkének 3. §-ával átültetett rendelkezésben – szereplő, az anyagi forrásokra vonatkozó feltétel téves értelmezésén alapul, mivel e rendelkezések nem írják elő, hogy csak az érintett saját forrásait lehet figyelembe venni”.

20 X hangsúlyozza, hogy a 2003/109 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti „stabil, rendszeres és elegendő forrásokkal való rendelkezés” kifejezést ugyanúgy kell értelmezni, mint a 2004/38/EK irányelvben alkalmazott azonos kifejezést. A 2003/109 irányelv a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás és az uniós polgári jogállás közelítését célozza. Ebből az következik különösen, hogy a Bíróság 2004/38 irányelvre vonatkozó ítélkezési gyakorlatát, valamint az ezen irányelv hatálybalépését megelőző ítélkezési gyakorlatot, amelyekből az következik, hogy az irányelv egyáltalán nem tartalmaz előírást az elégséges források eredetére vonatkozóan, analógia útján alkalmazni kell.

21 A meghatalmazott ezzel szemben azt állítja, hogy önmagában az a tény, hogy X-et fiútestvére eltartja, nem jelenti azt, hogy X rendszeres és állandó jövedelemmel rendelkezne. Álláspontja szerint a forrásokat családegyesítési eljárás keretében nem lehet ugyanolyan módon értékelni, mint a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésére irányuló eljárás keretében. Egyébiránt, uniós polgárt érintő családegyesítés esetén csak e polgár jövedelmei vehetők figyelembe.

22 E megjegyzésekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróságban felmerül különösen, hogy a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezésben említett „források” kizárólag a felperes saját forrásait jelentik, vagy e fogalom más típusú forrásokat is magában foglal.

23 E körülmények között a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [2003/109 irányelv] 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját, amely (többek között) úgy rendelkezik, hogy a harmadik ország állampolgárának a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás” megszerzéséhez bizonyítania kell, hogy maga és eltartott családtagjai számára »rendelkezik« stabil és rendszeres jövedelemforrásokkal, amelyek elegendők

önmaga és családtagjai eltartására anélkül, hogy az érintett tagállam szociális segélyezési rendszerére szorulnának, hogy ezen a harmadik ország állampolgárának csak a »saját jövedelemforrását« kell érteni?

2) [E]legendő-e ezzel kapcsolatban, hogy a jövedelemforrások a harmadik ország állampolgárának a rendelkezésére állnak, e jövedelemforrások eredetére vonatkozóan támasztott bármilyen követelmény nélkül, így e jövedelemforrásokat a harmadik ország állampolgára számára következésképpen valamely családtag vagy egyéb harmadik személyek is rendelkezésre bocsáthatják?

3) Az utóbbi kérdésre adott igenlő válasz esetén, elegendő-e ebben az esetben valamely harmadik személy által vállalt költségviselési kötelezettség, amellyel e harmadik személy annak biztosítására kötelezi magát, hogy az a kérelmező, aki a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« megadását kérelmezi, »maga és az általa eltartott családtagjai számára stabil, rendszeres és elegendő forrásokkal rendelkezik, így a hatóságoknak nem kell viselniük e költségeket«, annak bizonyítása céljából, hogy a kérelmező rendelkezik jövedelemforrásokkal a [2003/109 irányelv] 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

24 Kérdéseivel, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell-e értelmezni, hogy a „források” e rendelkezésben szereplő fogalma kizárólag a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezőjének „saját forrásaira” vonatkozik, vagy e fogalom azokat a forrásokat is magában foglalja, amelyeket harmadik személy bocsát e kérelmező rendelkezésére, továbbá, adott esetben, annak bizonyításához, hogy az említett kérelmező stabil, rendszeres és elegendő forrásokkal rendelkezik, elegendő-e az e harmadik személy által aláírt eltartási kötelezettségvállalás.

25 A 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében a tagállamok előírják harmadik országok állampolgárai számára annak bizonyítását, hogy saját maga és eltartott családtagjai számára stabil és rendszeres jövedelemforrásokkal rendelkezik, amelyek elegendők önmaga és családtagjai eltartására anélkül, hogy az érintett tagállam szociális segélyezési rendszerére szorulnának. A tagállamok e forrásokat jellegük és rendszerességük szerint értékelik, valamint figyelembe vehetik a minimálbéreknek és -nyugdíjaknak a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezése előtti szintjét is.

26 Tekintve, hogy a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja nem tartalmaz a tagállamok nemzeti jogára történő utalást, az e rendelkezésben említett „források” fogalmat önálló uniós jogi fogalomnak kell tekinteni és az Unió területén egységesen kell értelmezni, függetlenül a tagállamokban alkalmazott minősítéstől, a szóban forgó rendelkezések kifejezéseinek, valamint szövegkörnyezetének, és azon szabályozás célkitűzéseinek figyelembevételével, amelynek az részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2017. november 9-i Maio Marques da Rosa ítélet, C-306/16, EU:C:2017:844, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 Először is, a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdése a) pontjának szövegét illetően meg kell jegyezni, hogy e rendelkezés spanyol, angol, francia és olasz nyelvi változata a „források” fogalom szokásos jelentésének megfelelő kifejezést használ, így az jelölhet – eredetüktől függetlenül – minden olyan pénzeszközt, amely a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezőjének rendelkezésére áll. Ezzel szemben az említett rendelkezés holland és német nyelvi változata a „jövedelmek” fogalomnak megfelelő kifejezést alkalmaz, amely megszorítóbb módon vonatkozik az olyan személyes forrásokra, mint például a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezője által végzett gazdasági tevékenységből eredő források, ami kizárja a harmadik személyektől, például a kérelmező valamely családtagjától származó forrásokat.

28 E kétértelműségre tekintettel a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdése a) pontjának szövege önmagában nem teszi lehetővé az abban említett források jellegének és eredetének meghatározását.

29 Másodszor, ami a 2003/109 irányelv célját illeti, az főként a tagállamokban huzamosan tartózkodó, harmadik országbeli állampolgárok integrációjára irányul. Továbbá, amint az ezen irányelv (2) preambulumbekezdéséből következik, ezen irányelv arra irányul, hogy a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás harmadik országok állampolgárainak történő megadásával a harmadik országok állampolgárainak jogállását közelítse a tagállamok állampolgáraiéhoz (lásd ebben az értelemben: 2012. október 18-i Singh ítélet, C-502/10, EU:C:2012:636, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

30 Ami az említett integrációt illeti, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, továbbá amint azt megerősíti a 2003/109 irányelv (6) preambulumbekezdése, ezen integráció mindenekelőtt abból fakad, hogy az érintett jogszerűen és folyamatosan öt éven át ott tartózkodik, ami tanúsítja, hogy az érintett személy szorosan kötődik az országhoz, azaz huzamosan ott tartózkodik (lásd ebben az értelemben: 2014. július 17-i Tahir ítélet, C-469/13, EU:C:2014:2094, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ebből a szempontból azon források eredete, amelyekkel a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezőjének rendelkeznie kell, nem tűnik döntő szempontnak.

31 Harmadszor, ami azt a szövegkörnyezetet illeti, amelybe a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja illeszkedik, meg kell jegyezni, hogy a stabil, rendszeres és elégségeses forrásokkal való rendelkezés követelménye a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésének egyik alapvető feltétele. Márpedig, a 2003/109 irányelv által elérni kívánt célra és az általa bevezetett rendszerre tekintettel meg kell állapítani, hogy amennyiben a harmadik országok állampolgárai teljesítik a feltételeket, és tiszteletben tartják az ezen irányelv által előírt eljárásokat, joguk van a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás, valamint az e jogállásból eredő egyéb jogok megszerzésére (lásd ebben az értelemben: 2012. április 26-i Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-508/10, EU:C:2012:243, 68. pont). E tekintetben, amint azt lényegében a főtanácsnok is kiemelte indítványának 46. pontjában, a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja főszabály szerint nem teszi lehetővé az e rendelkezésben említett források eredetére vonatkozó további feltételek előírását.

32 Egyébiránt, az említett rendelkezés tágabb kontextuális keretét figyelembe véve meg kell jegyezni, hogy a „forrásokkal” való rendelkezéshez hasonló követelmény a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában is szerepel, amely rendelkezés értelmében valamennyi uniós polgárnak joga van ahhoz, hogy valamely másik tagállam területén három hónapot meghaladóan tartózkodjon, amennyiben, egyebek mellett, rendelkezik a saját maga és családtagjai eltartásához elegendő forrásokkal ahhoz, hogy tartózkodása folyamán ne jelentsen terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére.

33 A Bíróság kimondta, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában a források elegendő voltára vonatkozóan előírt feltétel olyan értelmezése, miszerint az érintettnek saját magának kell rendelkeznie e forrásokkal, anélkül hogy e tekintetben hivatkozhatna az őt kísérő családtagjának forrásaira, a 2004/38 irányelv által megszabott feltételt még kiegészítené a források eredetére vonatkozó előírással, ami az EUMSZ 21. cikk által biztosított szabad mozgás és tartózkodás alapvető jogának gyakorlásába való aránytalan beavatkozás lenne, mivel nem szükséges a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában kitűzött célnak – azaz a tagállamok költségvetése védelmének – a megvalósításához (lásd ebben az értelemben: 2015. július 16-i Singh és társai ítélet, C-218/14, EU:C:2015:476, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 A „források” 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti fogalmát a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti fogalomhoz hasonlóan úgy kell értelmezni, hogy az nem zárja ki, hogy az érintett harmadik személytől, valamely családtagjától származó forrásokra hivatkozhasson.

35 Mindazonáltal, tekintettel a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás megszerzésének végleges jellegére és figyelemmel a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdése a) pontjának céljára, ami nem más, mint az érintett tagállam szociális segítségnyújtási rendszerének védelme, a „források” ezen irányelv értelmében vett fogalmára vonatkozó feltételek tartalma eltér a 2004/38 irányelvben szereplő fogalomra vonatkozó feltételek tartalmától.

36 A 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmében ugyanis a tagállamok e forrásokat jellegük és rendszerességük szerint értékelik, és figyelembe vehetik a minimálbéreknek és -nyugdíjaknak a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezése előtti szintjét is. Továbbá, ellentétben a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjával, a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja megköveteli, hogy a források ne csupán „elégségesesek”, de „stabilak” és „rendszeresek” is legyenek.

37 Továbbra is ezen utóbbi rendelkezés szövegkörnyezetével kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az „stabil, rendszeres és elégséges” forrásokkal való követelményhez hasonló követelmény szerepel a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjában is. A Bíróság már kimondta, hogy e rendelkezésnek magából a szövegéből – különösen az „állandó” és a „rendszeres” kifejezések használatából – következik, hogy e forrásoknak bizonyos folyamatosságot, illetve bizonyos folytonosságot kell mutatniuk. E tekintetben a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdése c) pontjának második mondata értelmében a tagállamok az említett forrásokat többek között „rendszerességükre” hivatkozással értékelik, ami e források alakulásának bizonyos időközönként történő értékelését jelenti (lásd ebben az értelemben: 2016. április 21-i Khachab ítélet, C-558/14, EU:C:2016:285, 30. pont).

38 Ekképpen a 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontját nem lehet úgy értelmezni, mint amely kizárja azt, hogy a családegyesítési kérelem elbírálására illetékes tagállami hatóság oly módon vizsgálhassa a családegyesítő forrásaira vonatkozó feltétel teljesülését, hogy figyelembe veszi az arra irányuló értékelést, hogy e források fennmaradnak-e ennek a kérelemnek a benyújtását követően (lásd ebben az értelemben: 2016. április 21-i Khachab ítélet, C-558/14, EU:C:2016:285, 31. pont).

39 Ezenfelül, ugyanezen rendelkezéssel és különösen a szövegében szereplő „elégséges” kifejezéssel kapcsolatban a Bíróság már kimondta, hogy tekintettel arra, hogy a szükségletek egyéntől függően igen széles skálán mozoghatnak, e rendelkezést akként kell értelmezni, hogy a tagállamok meghatározhatnak egy bizonyos összeget referenciaösszegként, de nem lehet úgy értelmezni, hogy a tagállamok előírhatják a jövedelem minimális összegét az egyes kérelmezők helyzetének konkrét vizsgálata nélkül (lásd ebben az értelemben: 2010. március 4-i Chakroun ítélet, C-578/08, EU:C:2010:117, 48. pont).

40 A 2003/86 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének c) pontjából az következik tehát, hogy nem a források eredete, hanem, figyelemmel az érintett egyéni helyzetére, azok tartós és elégséges jellege a meghatározó.

41 A 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdése a) pontja szövege céljának és szövegkörnyezetének különösen a 2004/38 és 2003/86 irányelv hasonló rendelkezéseire tekintettel végzett vizsgálatából az következik, hogy az e rendelkezésben említett források eredete nem döntő fontosságú az érintett tagállam számára annak vizsgálatához, hogy azok stabilak, rendszeresek és elégségesek-e.

42 Következésképpen, amint azt a főtanácsnok kiemelte indítványának 77. pontjában, a hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságoknak összességében kell megvizsgálniuk a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállást kérelmező egyéni helyzetét, és meg kell indokolniuk, hogy e források mennyiben mutatnak vagy nem mutatnak bizonyos folyamatosságot és folytonosságot, hogy a kérelmező ne jelentsen terhet a fogadó tagállam számára.

43 A 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja nem zárja ki tehát a valamely harmadik személytől vagy a kérelmező családtagjától származó forrásokat, amennyiben e források stabilak, rendszeresek és elégségesek. E tekintetben, az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, egy

harmadik személy vagy a kérelmező családtagja részéről származó, eltartásra vonatkozó kötelezettségvállalás jogilag kötelező jellege fontos, figyelembe veendő tényező lehet. A tagállamok illetékes hatóságai figyelembe vehetik ezenfelül többek között a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezője és az eltartását vállaló családtag vagy családtagok közötti családi kapcsolatot. E vonatkozásban hasonlóképpen releváns tényezőnek minősülhet e kérelmező családtagja vagy családtagjai forrásainak jellege és folyamatossága.

44 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2003/109 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy a „források” e rendelkezésben szereplő fogalma nem kizárólag a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezőjének „saját forrásaira” vonatkozik, hanem azokat a forrásokat is magában foglalhatja, amelyeket harmadik személy bocsát e kérelmező rendelkezésére, feltéve hogy, az érintett kérelmező egyéni helyzetére tekintettel, e forrásokat stabilaknak, rendszereseknek és elégségeseknek lehet tekinteni.

A költségekről

45 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy a „források” e rendelkezésben szereplő fogalma nem kizárólag a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezőjének „saját forrásaira” vonatkozik, hanem azokat a forrásokat is magában foglalhatja, amelyeket harmadik személy bocsát e kérelmező rendelkezésére, feltéve hogy, az érintett kérelmező egyéni helyzetére tekintettel, e forrásokat stabilaknak, rendszereseknek és elégségeseknek lehet tekinteni.

Aláírások